

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

Comunicat de presă Privind desfășurarea conferinței „România după Trump”

– Grand Hotel du Boulevard, 16 noiembrie 2016 –

Miercuri, 16 noiembrie a.c., **Fundația Universitară a Mării Negre** în parteneriat cu **Realitatea TV** au organizat conferința: „România după Trump”. Evenimentul a avut loc în incinta hotelului Grand Hotel du Boulevard având printre invitați reprezentanți ai instituțiilor cu atribuții în domeniul politicii externe și de securitate.

Dezbaterea a fost moderată de prof. univ. dr. **Dan Dungaci**, președintele Fundației Universitare a Mării Negre și director al Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I.C. Brătianu” al Academiei Române, fiind transmis online pe portalul Privesc.eu. În acest cadru, organizatorii au pus în discuție posibilitatea unei perspective asupra vecinătății României în contextul alegerii lui Donald Trump în calitate de președinte al SUA. Demersul se axează pe o abordare pragmatică a parteneriatului strategic dintre România și Statele Unite. Cheia acestei perspective constă în atragerea investițiilor americane de care România are atâta nevoie, încercând astfel să substanțializăm dimensiunea strategică a acestor investiții.

La discuții au participat, în calitate de vorbitori, **Sergiu CELAC**, ambasador și membru în Consiliul Director al Fundației Universitare a Mării Negre, **Ioan DONCA**, ambasador și membru în Consiliul Director al Fundației Universitare a Mării Negre; **Petrișor PEIU**, coordonator al Departamentului Studii Economice FUMN; **George SCARLAT**, coordonator al Departamentului Studii Estice FUMN; **Darie CRISTEA**, Director științific al FUMN; **Marius STOIAN**, *Club România*; **Claudiu LUCACI**, Director de știri TVR.

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)
București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

Conferința a fost deschisă de președintele FUMN, prof. univ. dr. **Dan Dungaciu**, care a motivat organizarea unei astfel de conferințe prin insatisfacția care a fost resimțită la nivelul societății din România vizavi de campania electorală din Statele Unite și reacțiile care au apărut în spațiul public după anunțarea rezultatelor preliminare. „Un tip de insatisfacție care a însemnat pentru noi că România oficioasă și-a așezat toate ouăle într-un singur coș și aștepta un singur candidat fără să se gândească la faptul că s-ar putea să se întâmple și altfel. Fără să se gândească ca Donald Trump să nu fie neapărat un accident mediatic, așa cum spunea cineva, și să fie chiar un potențial viitor președinte al Statelor Unite. Nu vă ascund faptul că insatisfacția persistă și atunci când vedem că și după alegeri România s-a transformat într-un ONG global care se ocupă de modul în care votează unii și alții și ceartă electoratul american că n-ar fi votat așa cum trebuie.

Evident că toate aceste abordări sunt problematice în primul rând că Donald Trump nu era un accident și în al doilea rând că ceea ce urmează pentru România este mult mai serios, important sau profund decât discuția inutilă despre electoratul american care ar fi pus greșit votul în urnă [...] Dacă Trump răspunde acelor nevoi din societatea americană, este clar că Statele Unite se vor schimba la fel ca și atitudinea acestora față de lume. America se va retracta nu neapărat că se va retrage, iar România va trebuie să răspundă acestor provocări care va constitui o problemă majoră de acum înainte și Bucureștiul va trebui să discute cu Washingtonul aspectele militare în contextul continuității Parteneriatului strategic, aspectele financiare care, din păcate, nu ne-au dat prea multe atuuri și aspectele de politică externă – potențialitatea României de a fi un sprijin diplomatic pentru America în această zonă. Aceste trei lucruri dacă nu le pui pe masă s-ar putea ca la calculul mare al Americii de alocare și realocare a resurselor România să nu fie bine plasată. Miza principală a României e ca retragerea inevitabilă a Statelor Unite din lume – ceea ce nu înseamnă că retragerea se va face în termeni de dispariție, dar de reevaluare a poziției americane în lume – să nu fie o retragere aureliană ci o retragere prin care un stat ca România să rămână un pivot fundamental pentru Parteneriatul strategic vital pentru statul român”.

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)

București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

Ambasador **Sergiu Celac**: „Va fi foarte important în această perioadă să ne rafinăm capacitatea de a anticipa pașii următori. Nu vom fi singurii în acest domeniu. Am fost încurajați de recenta declarație a ambasadorului român la Washington, dl. Maior, în sensul că a considerat că trebuie să se stabilească legături și contacte de lucru permanente și serioase pe întregul spectru politic, ținând seama și de faptul că în conjunctura actuală americană învingătorul a luat tot, adică Președinția, ambele camere ale Congresului precum și, în mod cvasi-inevitabil, puterea juridică. Probabil că unul dintre indiciile pe care trebuie să le urmărim se referă la atitudinea noii administrații față de ONU, cu atât mai mult cu cât se vorbește despre posibilitatea ca ambasadorul John Bolton să revină în această zonă. Concluzia este una: înapoi la planșetă, punem mâna pe carte, pe precedentele istorice, ne amintim de ce e bun și-l valorificăm în continuare”.

Marius Stoian: „Cu mai bine de cinci ani în urmă comentam împreună cu Thierry de Montbrial, care e unul dintre personajele importante ale analizei politice globale, despre un studiu al său complex în care prognoza că globalizarea-care nu era pusă în discuție ca fenomen- va continua doar având ca actori principali *statele suverane*. Mi s-a părut, sincer, să fiu o abordare eronată. Credeam foarte mult că lucrurile vor evolua în direcția unor *actori suprastatali* de mari dimensiuni ca Uniunea Europeană pe modelul căreia ar fi urmat să se coaguleze și ASEAN sau Organizația Unității Africane, pe fundalul expansiunii tot mai accentuate a marilor corporații. Aici este cazul să intervin cu o scurtă explicație asupra ideii de globalizare. Din punctul meu de vedere, globalizarea a însemnat de la bun început exportul valorilor vest în restul lumii și dominația capitalului Vest asupra restului lumii. Două *reînțarceri* s-au produs în ultimii ani. Pe de-o parte, revenirea la unitatea politică de bază care e statul, prin resurecția forțelor conservatoare sau izolaționiste sau autoritare, iar din punct de vedere economic are loc un proces, de asemenea inversat, în sensul unui deficit de balanță al Vestului în raport cu țările emergente, în special în raport cu China. Acest din urmă fapt fiind, în fond un factor determinant. În lumea contemporană, din păcate, ideile și valorile nu bat profitul, ci invers. Prin urmare, afirmația potrivit căreia globalizarea așa cum am cunoscut-o și înțeles-o noi în ultimul sfert de secol a încetat este corectă [...] În fața atâtor incertitudini, va trebui să operăm cu

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)

București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

mai multe scenarii, urmărind liniile sigure, dar și pe cele cu caracter fragil. Desigur, în măsură mai mică cu analiștii care sub clopotul de sticlă clintonian au eșuat deja în partizanat deșănțat cu efecte asupra viitorului României. Aceștia ar trebui să-și ia o pauză. Nu prea mai au ce să ne explice. Să-și ia matricele de analiză, să meargă cu ele în atelier și să le demonteze și să vadă dacă mai poate fi salvat ceva sau nu”.

Claudiu Lucaci: „Aș dori să vorbesc despre două lucruri. În primul rând trebuie să menționez că am fost un observator independent al alegerilor americane chiar acolo și am mai avut înainte de aceste alegeri să stau de vorbă la diferite întâlniri cu analiști din România și, într-adevăr pot să confirm că mi-a fost greu în orice misiune în care am participat să conving vreunul dintre analiștii prezenți să găsească avantaje sau puncte tari pentru Donald Trump. Era imposibil pentru mine să echilibrez discuția, și asta vorbesc înainte de alegeri, mai ales că toată lumea era convinsă că el este un accident, iar alegerile erau deja câștigate de Hillary Clinton. De asemenea, am fost și un observator interesat pentru că am și instrumentele sociologice necesare din poziția de cadru didactic de a evalua mai mult decât ceea ce se întâmpla la modul primar, superficial, situația din această campanie electorală și rezultatul ei. Constatările mele au fost următoarele: suntem într-un *paradox american* și probabil că se va spune mult timp acest lucru și probabil că acest paradox vine ca o referire la *secolul american* (American Century – *n.r.*) – concept dezvoltat de Henry Luce, și care nu s-a terminat după război și ar trebui să continue măcar o sută de ani. Noi suntem într-un *paradox american* fiindcă atât establishmentul american, cât și noi, cei din România sau statele europene, cred că nu am înțeles ce se întâmplă în America profundă. Eu am avut ocazia să înțeleg abia după ce am luat contact cu presa americană, cu modul de adresa al candidaților, cu tipul de campanie pe care au purtat-o, cuvintele și mesajele-cheie și, respectiv, reacția ulterioară la vot a publicului american. Haideți să vorbim cinstit, este un eșec al media americane în primul rând. [...] Aș vrea să vă mai explic un singur lucru pe care l-am constatat fiind acolo și pe care l-au explicat și aceștia care au depășit nivelul acesta de manipulare continuă prin care a trăit media americană. Se numește efectul Jesse Ventura. Cine a fost Jesse Ventura? Era un luptător profesionist de MMA sau UFC, și a

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)

București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

ajuns guvernatorul statului Minnessota. Un stat extrem de dezvoltat din multe puncte de vedere, și el a fost guvernatorul statului pentru că la acel moment a fost o reacție de respingere a sistemului politic local american pe motiv că este inefficient și corupt, și cu toate că nu avea nicio șansă acest domn, el a fost totuși ales tocmai din acest motiv, pentru că puteau. Părerea mea este că în Statele Unite, cei care l-au votat pe Trump au vrut și au putut să-l voteze, și acesta este rezultatul”.

Petrișor Peiu: „Ar trebui să ne trezim cumva din starea aceasta de euforie pe care o trăim din 2004 încoace, de când am reușit să aderăm la NATO. De ce spun asta? În primul rând modul în care se comportă mulți în România seamănă cu un chef continuu cu lăutari care se desfășoară într-o curte cu garduri înalte și nu prea mai vedem ce se întâmplă în afară. Vreau să spun că orice discurs politic sau critic la adresa situației în care se află România astăzi pleacă de la premisa: *avem un Parteneriat strategic cu Statele Unite care ne apără de absolut orice*. Aș vrea să privim un pic mai atent la acest parteneriat ca să vedem dacă el are substanță și dacă se regăsește și în altă parte în afară de culoarele Palatului Parlamentului, ale Palatului Cotroceni sau ale Palatului Victoriei și, mai ales, dacă are vreo corespondență în legăturile profunde care unesc două state în ceea ce privește economia. În primul rând să înțelegem de ce este importantă această relație pentru noi, mai ales că România are o mare deficiență – deficitul major de securitate și siguranță. Se află într-o zonă care e marcată istoric de nesiguranță și atunci are nevoie să-și asigure acoperirea acestui deficit de securitate, și dacă deficitele financiare le acoperim prin împrumuturi, deficitele de securitate le acoperim cumpărând prietenia uneori prin voința altuia mai mare care să ne poată apăra. Așa am făcut în 1916, am încercat să facem în 1940, iarăși în 1944 și încercăm să facem și acum. Pentru a înțelege ce reprezintă Statele Unite pentru Glob și de ce ceea ce vrem noi să facem este dificil trebuie să spunem că rotund Statele Unite reprezintă cam 4% din populația globală care produce circa 20% din PIB-ul global și asigură 40% din totalul cheltuielilor de apărare la nivel mondial și dețin peste 55% din puterea de foc a omenirii. Iată această dimensiune formidabilă a Statelor Unite care reprezintă la momentul actual singura putere globală și singura care poate interveni oriunde în mod simultan pe mai multe teatre de operațiuni și să câștige ușor orice război. În cifre această putere

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)

București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

formidabilă arată așa: Statele Unite ale Americii cheltuie pentru apărarea proprie, precum și pentru cea a aliaților săi și a lumii occidentale, în general, imensa sumă de 598 de miliarde de dolari (anul 2015), din care 83% reprezintă bugetul de bază al Departamentului Apărării (496 miliarde); a doua mare componentă o reprezintă cota numită *Overseas Contingency Operations* – finanțarea zonelor de conflict cu 11% (64 miliarde); urmează o zonă de 3% sau 18 miliarde de dolari cheltuiți pentru întreținerea stocului de armament nuclear și o zonă de 2% (12 miliarde) pentru asistența militară internațională. Cam 140 de miliarde de dolari pentru plata personalului din sistemul de apărare american, cote mai mari pentru echipamente militare (190 miliarde din care 120 miliarde pentru înzestrare și 70 de miliarde pentru dezvoltarea de noi sisteme) și pentru cheltuieli logistice și operaționale (240 miliarde de dolari). Adică mai puțin de un sfert pentru personal, o treime pentru armament și 40% pentru baze militare, operare etc. Singurul buget oarecum discreționar (necontrolat foarte strict de factorul politic) este cel numit *Overseas Contingency Operations*, unde se poate lesne observa că finanțarea operațiunilor din Afganistan și Irak reprezintă cam jumătate din cei 64 miliarde de dolari alocați acestui buget. Tot aici se poate observa cum mai puțin de 10% din acest buget alimentează singurele programe adăugate în 2015: *Counterterrorism Partnership Fund* și *European Reassurance Initiative*. Toate țările care se cred amenințate de vecini prea agresivi sau care sunt prinse într-o logică a nesiguranței vor să beneficieze de umbrela de protecție americană, fie că se numește NATO sau altfel. Este evident că numai unii vor putea să fie premianți, adică să beneficieze de o protecție adecvată și de atenția binevoitoare a *fratelui cel mare*. [...] Este frumos să vorbim despre Parteneriate strategice, despre dosare în care suntem alături și despre faptul că trupele noastre s-au dus pe teatrele de operațiuni alături de trupele americane și au murit români pentru asta, dar trebuie să înțelegem că toată lumea diplomatică are în spate o abordare pragmatică. Atât timp cât nu avem proiecte economice mari, comune, importante, atât timp cât nu avem colaborări în domeniul industriei de apărare va fi foarte greu să convingem americanii să ne compenseze deficitul de securitate în aceeași măsură în care îl compensează altora pentru că acolo au ce apăra”.

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)

București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

George Scarlat: „Odată cu venirea lui Donald Trump s-a produs o schimbare de paradigmă culturală și identitară la Casa Albă. Schimbările demografice și culturale petrecute în SUA în ultimele decenii au slăbit legăturile Americii cu Europa și au estompat profilul SUA de extensie culturală a Europei. S-a mai adăugat și orientarea Americii spre comerțul cu zona Asia-Pacific. Procesul părea împlinit odată cu alegerea președintelui Barrack Obama, primul președinte american care nu numai că nu avea rădăcini europene, dar aparent purta și resentimente față de europeni, mai exact față de britanici. Într-un volum biografic, rudele africane ale președintelui relatau cum bunicul său kenyan, Onyango Hussein Obama, ar fi fost torturat de colonialiștii britanici. S-a dovedit însă că procesul de îndepărtare a SUA de rădăcinile sale europene este reversibil, cel puțin la nivelul Casei Albe. Președintele Trump însuși se consideră scoțian după mama sa, Mary McLeod, născută în Scoția, în timp ce tatăl său, Fred Trump este fiul unor emigranți germani. Prima doamnă a SUA, Melania Trump este slovenă. Prima soție a lui Donald Trump, Ivana, este cehoaică. Deja Ivana a anunțat că dorește să fie numită ambasadoare la Praga. Dacă se va întâmpla așa, Republica Cehă va beneficia de un ambasador american cu fir direct la președinte. Noua familie prezidențială este indubitabil europeană. [...] Adversarii politici ai lui Trump au susținut că acesta va recunoaște anexarea Crimeei la Rusia, dacă va fi ales președinte. Nimic mai fals. O asemenea recunoaștere ar însemna subminarea întregii ordini internaționale de după 1945. Or, această ordine este de fapt o creație americană, este o *pax americana*. Politica externă americană de după 1945 este o combinație de real politik, cu alianțe militare și asigurarea balanței puterilor în diferite regiuni ale globului pe de o parte, și securitatea colectivă reprezentată de ONU și respectarea tratatelor, pe de altă parte. Adică conceptul lansat de președintele Woodrow Willson și întruchipat de crearea Societății Națiunilor în 1919, continuat apoi de F.D. Roosevelt cu crearea ONU în 1945. Niciun președinte american nu va arunca în aer unul dintre cei doi piloni de bază ai politicii externe americane. La fel și în ce privește sancțiunile aplicate Rusiei din cauza conflictului armat din Donbass. Sancțiunile reprezintă unul dintre instrumentele importante de politică externă ale SUA. Niciun președinte american nu va compromite instrumentul sancțiunilor internaționale prin ridicarea acestora fără ca scopul pentru care au fost instituite inițial să fie atins. Trump nici nu are vreo miză pentru a ridica sancțiunile.

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)

București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN)
sub egida Academiei Române

Comerțul bilateral SUA-Rusia este semnificativ mai mic decât comerțul UE-Rusia. Nu există vreun lobby serios în SUA care să-l preseze pe Trump în acest sens, cum ar fi de exemplu patronatele și sindicatele germane, care o presează pe Angela Merkel. Iar aceste sancțiuni sunt concepute anume ca să fie suportabile și să nu afecteze grav Rusia. Acum sunt câteva companii de stat din Rusia care fac obiectul sancțiunilor. Dar sancțiunile aplicate firmelor rusești nu sunt ceva nou, apărut odată cu conflictul din Ucraina. După 1990 numeroase firme rusești au făcut obiectul sancțiunilor americane pentru că au încălcat embargouri impuse de SUA asupra comerțului cu state ca Iran, Siria și Coreea de Nord. Trump ar putea cel mult să se alăture presiunilor franco-germane exercitate asupra Ucrainei pentru a accepta condițiile din acordul de la Minsk, iar odată cu aceasta sancțiunile asupra Rusiei s-ar ridica. Dar SUA nu va renunța unilateral la sancțiuni. Un loc unde fără îndoială ar putea avea loc schimbări în politica SUA este Siria. Aici SUA și Rusia s-ar putea pune de acord prin însăși forța lucrurilor. Politica lui Hillary Clinton efectiv nu mai poate fi aplicată. Pe lângă eliminarea ISIS, Clinton și mai apoi John Kerry mai urmăreau răsturnarea regimului Assad și crearea de zone de interdicție aeriană, după modelul aplicat în Irak din 1991. Niciunul dintre aceste obiective nu mai poate fi atins din cauza implicării Rusiei, începând cu septembrie 2015. Deci Trump nu ar mai putea continua politica lui Clinton nici chiar dacă și-ar dori acest lucru. De asemenea, este probabil ca noua administrație Trump să nu mai sprijine numeroasele facțiuni din opoziția siriană, mai ales dacă este vorba despre jihadiști.

Una dintre mizele importante ale conflictului o reprezintă securitatea Israel. Israelienii nu fac distincția între regimul Assad, ISIS și jihadiștii din opoziția siriană. Preocuparea principală a israelienilor este Iranul, mai precis combinația dintre avansul acestui stat în Mediterana Orientală prin *proxies*, adică Hezbollah și regimul Assad pe de o parte, și posibila înarmare nucleară a Teheranului pe de altă parte. Aici este cheia problemei siriene.

Israel se consultă și cu Rusia. Putin a declanșat ofensiva în Siria numai după ce a discutat la Moscova cu premierul israelian Benjamin Netanyahu. Pe de altă parte, ridicarea embargoului asupra Iranului s-a făcut și ca urmare a implicării Rusiei în negocierile dintre Teheran și Administrația

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ A MĂRII NEGRE (FUMN)

București, Calea 13 Septembrie nr. 13, aripa de est, etaj 7, Sector 5, 761172, Tel.: + 4 031 405 25 42, Mob.: +4 0755 087 185
Email: office@fumn.eu, Web: www.fumn.eu

Obama. Dacă cele două mari puteri, SUA și Rusia ar găsi în Siria o soluție care să dea satisfacție atât Israelului cât și Iranului, ar fi mari șanse ca problema siriană să fie rezolvată”.

Darie Cristea: „Sociologia din zilele noastre are o mare problemă în utilizarea conceptului de *lebedă neagră* inclusiv în acest caz pe care l-am văzut la oameni, altfel foarte serioși, după alegerea lui Donald Trump în calitate de președinte al Statelor Unite și mi-am dat seama că povestea aceasta cu *lebedă neagră* reprezintă mai degrabă un concept terapeutic. Acesta tinde să acopere mai ales atunci când noi nu reușim să livrăm ceea ce se așteaptă de la noi. [...] Dacă vrem să lămurim ceea ce s-a întâmplat în discursul public în privința acestei chestiuni din alegerile americane, dinainte de alegeri și ce se va întâmpla după, pentru că vom vedea că nici după nu se întâmplă niște chestiuni neapărat foarte științifice, trebuie să înțelegem cam care este regimul acestui tip de comunicare. Într-adevăr, victoria, cum s-ar fi spus, a lui Hillary Clinton în alegeri a fost o construcție mediatică. S-a vorbit despre chestiunea asta foarte mult în așa fel încât puteai să-ți asumi un risc. În contextul în care putea să câștige ori unul, ori celălalt, erai cumva mai puțin penibil dacă spuneai că va câștiga Hillary și nu câștiga, decât dacă spuneai că va câștiga Trump și nu câștiga. Contextul e interesant mai ales că funcționa într-un domeniu psihologic ca intersecție dintre comentatorul politic și mass-media și asta a fost ajutată și de modul în care utilizăm datele în limbajul public. Pe de altă parte am convingerea că și această surpriză a câștigării alegerilor de către Donald Trump e tot o construcție mediatică, pentru că asta e o întrebare până la urmă. A fost o surpriză atât de mare în ultima instanță sau a fost o surpriză realmente construită mediatic? De altfel, tot discursul public despre alegerile din America se baza pe faptul că Hillary Clinton va câștiga și toți comentatorii încercau să *valideze* această ipoteză prin discurs, în sensul în care într-un demers mai onest sau corect s-ar fi căutat și niște probe mai serioase împotriva acestei ipoteze. Ei, toată lumea a căutat să confirme o atare ipoteză”.

Evenimentul s-a încheiat cu o sesiune de întrebări și comentarii din partea participanților la conferință.